DELE AF FORMUERET – OMPRØVEN 2014

Opgave nr. 1

Archibald Axis ejede en dyrepark, Axis Park, nær Aarhus. Axis havde igennem flere år hver fredag fået leverancer af foderegnet affald, dels fra Bent Blutaxts slagteri, dels fra Cecilie Colds gartneri og frugtplantage. Hverken Blutaxt eller Cold modtog betaling for affaldet, og de bragte gratis ud, da Axis Park alligevel »lå på vejen« for dem begge. Da Blutaxt holdt ferielukket hvert år i uge 29 og 30, modtog Axis Park dog aldrig slagteriaffald i disse uger, men klarede sig på anden vis.

Efterhånden som Axis Park var vokset, slog affaldsleverancerne ikke til længere, og Axis afsendte derfor fredag den 15. marts 2013 et brev til Blutaxt henholdsvis Cold. Brevene, der blev afleveret på de respektive forretningsadresser mandag den 18. marts, var sålydende:

> »15/3 2013 / Kære slagter Blutaxt. Jeg har brug for et par fuldfede grise hver fredag fra primo maj og det næste halve års tid. Kan du levere sådan et par stykker for i alt 1.000 kr. pr. gang? Du skal blot aflive dyrene og så smide dem af ved hovedindgangen hver fredag omkring kl. 8.00. Svar senest den 30. marts. Venlig hilsen A. Axis«.

> »15/3 2013 / Kære Cecilie Cold. Jeg har brug for 10 kasser (75 x 50 x 50 cm) blandet frugt hver fredag til og med den 4. oktober. Ingen vindruer. Jeg vil betale 750 kr. om ugen for frugten. Du skal blot stille kasserne ved hovedindgangen hver fredag formiddag mellem kl. 9 og 12. Venlig hilsen A. Axis«.

Cold sendte ikke Axis et skriftligt svar, men gav sine ansatte instrukser om leverancen, og fredag den 22. marts kl. 11.05 afleverede en chauffør de første 10 frugtkasser fra Cold ved hovedindgangen til Axis Park. De 10 kasser, der var af træ i de rigtige dimensioner og forsynet med plastikfilm foroven, blev læsset af sammen med det sædvanlige frugt- og grøntaffald, der som hidtil var pakket i gennemsigtige plastsække. Da chaufføren skulle bære en af disse plastsække ud af varebilen, opdagede han, at en stor vindrueklase var i fare for at blive mast. Han tog derfor klasen ud af plastsækken og lagde den ovenpå en af de 10 kasser i stedet.

Tirsdag den 26. marts meddelte Axis pr. mail til Cold, at der ikke var nogen aftale, da han »aldrig« havde modtaget »en skriftlig accept«, og da der »i strid med tilbuddet« havde været vindruer i den ene af kasserne. Han skrev samtidig, at han »imidlertid i lyset af de mange års gratis leverancer« allerede fredag den 22. marts 2013 havde overført 750 kr. til Cold som betaling for frugtkasserne, hvis indhold var blevet »fortæret i løbet af weekenden«.

Cold, der mandag den 25. marts havde konstateret indsættelsen af de 750 kr. fra Axis, svarede straks, at hun fastholdt aftalen om de 10 kasser hver fredag til og med den 4. oktober. Uanset deres uenighed ville hun i øvrigt fortsætte med at levere gratis affaldsfrugt og -grønt til Axis Park »af hensyn til de stakkels dyr«.

Blutaxt afsendte tirsdag den 26. marts 2013 sålydende svarbrev til Axis:

> »26/3 2013 / Kære hr. Axis. Vi bekræfter aftale som følger: To fuldfede svin leveres i gennemsigtige plastsække ved hovedindgangen hver fredag mellem kl. 7.45 og 8.15, første gang fredag den 3. maj, sidste gang fredag den 15. november. Ingen levering i uge 29 og 30 pga. ferie. Pris: 1.000 kr. pr. levering. Aftalen forlænges automatisk for yderligere et halvt år, hvis De ikke giver modsat besked senest 31. oktober. Venlig hilsen B. Blutaxt«.

Axis modtog brevet den næste dag, den 27. marts 2013, og reklamerede samme dag over, at accepten var uoverensstemmende, idet han henviste til Blutaxts bemærkninger om (1) levering mellem kl. 7.45 og 8.15, (2) levering i plastsække, trods angivelsen af at svinene blot skulle smides af, (3) sidste leverance den 15. november, hvilket var at strække det halve år for vidt, (4) ikke-levering i uge 29 og 30 pga. ferie og (5) automatisk forlængelse af aftalen. Blutaxt var uenig på alle punkter.

Hvorledes er retsstillingen imellem Axis og Blutaxt samt imellem Axis og Cold?

Løsningseksempel til opgave nr. 1

1. Retsstillingen imellem Axis og Blutaxt

Spørgsmålet er, om accepten er uoverensstemmende eller ej. Dette spørgsmål må besvares ved at efterprøve de fem punkter, som ifølge Axis gør accepten uoverensstemmende med tilbuddet:

Ad (1) levering mellem kl. 7.45 og 8.15: Axis har betinget sig levering ”omkring kl. 8.00”, og Blutaxt har ikke foretaget nogen ændring, men blot en præcisering vedrørende dette punkt.

Ad (2) levering i plastsække: Axis har i tilbuddet skrevet, at svinene »blot« skulle smides, men Blutaxts bemærkning om levering i plastsække – uden merpris – kan ikke gøre accepten uoverensstemmende.

Ad (3) sidste leverance den 15. november: Dette punkt må ses i sammenhæng med punkt (4) om ikke-levering i uge 29 og 30. Når disse to uger går fra, må levering i tidsrummet fra primo maj til 15. november uden tvivl kunne falde ind under »det næste halve års tid«. Var punktet afgørende for Axis, kunne han selv have været mere præcis.

Ad (4) ikke-levering i uge 29 og 30 pga. ferie: Axis er bekendt med, at Blutaxt holder ferie i uge 29 og 30, jf. leverancerne af kødaffald »igennem flere år«. Efter en fortolkning af Axis’ tilbud i lyset af hele aftalesituationen kan Blutaxts bemærkning om ikke-levering i uge 29 og 30 dermed ikke gøre accepten uoverensstemmende.

Ad (5) automatisk forlængelse af aftalen: Denne bemærkning er den mest problematiske. Der er ikke kun tale om en præcisering eller en angivelse af, hvad der under alle omstændigheder ville være gældende. Der er tale om en bestemmelse med materielt indhold, der afviger fra Axis’ tilbud. Bestemmelsen medfører imidlertid ikke i sig selv en materiel ændring, idet Axis kan undgå den automatiske forlængelse blot ved at sige fra inden den 31. oktober. Axis’ reklamation må forstås som en afvisning af den automatiske forlængelse, og dette vilkår er dermed ikke gældende. Blutaxts accept er således heller ikke uoverensstemmende på dette punkt.

Konklusion: Axis kan ikke komme igennem med, at Blutaxts accept er uoverensstemmende. Axis er bundet af aftalen (der imidlertid ikke bliver forlænget automatisk).

2. Retsstillingen imellem Axis og Cold

Axis har den 15. marts sendt et skriftligt tilbud til Cold om en fast leveranceaftale vedrørende 10 frugtkasser pr. uge. Cold har ikke afsendt en skriftlig accept, men har i gerning – ved den faktiske leverance af de første 10 frugtkasser den 22. marts – accepteret tilbuddet.

Spørgsmålet er i første række, om Axis’ tilbud indebærer et foreløbigt afkald på accept, og om Colds »realaccept« af 22. marts er tilstrækkelig og rettidig. I anden række er spørgsmålet, om accepten er uoverensstemmende (fordi der var en klase vindruer på/i én af kasserne).

A’s tilbud indeholder ingen spørgsmål, og den sidste sætning (»Du kan blot stille kasserne ...«) tyder nærmest på, at A ikke forventer nogen udtrykkelig accept. Forholdet er dermed omfattet af AFTL § 8 (»… eller fremgår det i øvrigt af forholdet,

at han ikke venter udtrykkeligt svar…«), og C's accept i gerning ved leverancen den 22. marts er således tilstrækkelig til at bringe en aftale i stand.

(Antages det ikke, at forholdet er omfattet af AFTL § 8, skal det efterprøves, om realaccepten er tilstrækkelig og rettidig. Da A ikke har betinget sig en skriftlig accept, kan et sådant krav ikke opstilles. Afgørende bliver herefter alene, om accepten i form af levering er rettidig eller ej. Da A ikke har angivet nogen acceptfrist, er den legale acceptfrist i henhold til AFTL § 3, stk. 1, afgørende. Tilbuddet er afsendt af Axis fredag den 15. marts og bliver modtaget af Cold om mandagen, den 18. marts. En accept fredag den 22. marts kl. 11.05 må herefter anses for rettidig).

Anbringelsen af en klase vindruer oven på én af kasserne kan muligvis hævdes at være i strid med tilbuddet, men gør ikke uden videre realaccepten uoverensstemmende ifølge AFTL § 6. Med leveringen af 10 kasser har Cold tilkendegivet, at hun accepterer tilbuddet, og der foreligger ingen tilkendegivelse om, at hun anser sig for berettiget til at levere kasser med vindruer i. Det kan desuden diskuteres, om vindruerne er lagt »i« kassen eller blot ligger »oven på« den, og om Axis ikke mest nærliggende må antage, at der er sket en fejl, da vindruerne i hvert fald ligger oven på plastikfilmen. Under disse omstændigheder havde Axis haft pligt til at undersøge sagen nærmere, og han kan ikke blot hævde, at accepten er »i strid med tilbuddet«.

Axis reklamerer dels over, at han aldrig har fået en skriftlig accept, dels over at accepten er uoverensstemmende. Reklamationen sker først tirsdag den 26. marts, *efter at* Axis har overført betalingen for de første 10 kasser til Cold, der har konstateret modtagelsen af beløbet, *og efter at* frugten fra de 10 kasser er blevet fortæret. Axis' reklamation er uden tvivl sket for sent. Axis bør senest samtidig med overførslen af betalingen for første leverance gøre opmærksom på, at der efter hans opfattelse ikke er indgået en leveranceaftale, og Axis bør i hvert fald undlade at forbruge indholdet af frugtkasserne, hvis han ikke anser sig for bundet i overensstemmelse med sit tilbud. (Det kræves ikke, at de studerende nævner, at Axis ikke kan acceptere kun for en enkelt leverance – *partiel accept* – idet prisen på 750 kr./ugen naturligt må hvile på en forudsætning om en længerevarende leveranceaftale, men også dette taler imod, at Axis kan hævde, at der ikke er indgået nogen aftale).

Konklusion: Axis er over for Cold bundet i overensstemmelse med sit tilbud, som Cold rettidigt har accepteret i gerning ved den skete leverance. I hvert fald har Axis mistet eventuelle indsigelser ved for sen reklamation og ved at forbruge første leverance.

Litteratur (pensum): *Lennart Lynge Andersen og Palle Bo Madsen:* Aftaler og mellemmænd, 6. udg. (2012) s. 59 ff., s. 65 ff., s. 75 f., s. 93 ff., s. 120 f., s. 355 og s. 362 og *Palle Bo Madsen*: Kort indføring i aftalefortolkning, Juridisk Institut, 2012.

Opgave nr. 2

Den 18-årige gymnasieelev Christian Carlsen havde eftermiddagsjob som bud hos den lokale landsbykøbmand Kurt Kristensen, der drev sin egen forretning. Kurt forhandlede alt i kolonial samt et større udvalg af dyrefoder og gødning. Kurt reklamerede med gratis udbringning af varer til kunder, der boede inden for en radius af 6-7 kilometer. De fleste udbringninger blev klaret af Christian på Kurts budcykel, mens de større ordrer blev klaret af Kurt selv i varebil.

Fredag den 9. maj 2014 kørte Christian som sædvanlig af sted på Kurts budcykel, som var læsset med varer til en af Kurts gode kunder. Det var en af de lange ture på 7 kilometer. På grund af et øjebliks uopmærksomhed var Christian ved at miste balancen, hvilket medførte, at cyklen svingede voldsomt ind mod vejens midte, inden det lykkedes ham at genvinde balancen. Aksel Andersen kom kørende i samme retning lige bagved Christian i sin Peugeot med den tilladte hastighed. På grund af Christians slingrende kørsel foretog Aksel en helt forsvarlig undvigemanøvre og undgik således at ramme Christian. Herved kom Aksel over i den modsatte side af vejen, hvor han påkørte Bent Bertelsen, som med den tilladte hastighed kom kørende i sin Mercedes.

Ved sammenstødet fik Aksels Peugeot en skade, som det kostede 45.000 kr. at udbedre. Aksels Peugeot var ansvars- og kaskoforsikret i forsikringsselskabet Helsikring.

Aksel fik desuden ved sammenstødet et alvorligt brud på kravebenet, og efter en længere sygeperiode fik han konstateret et varigt mén på 10 %. Som følge af det varige mén fik Aksel udbetalt 80.000 kr. fra en ulykkesforsikring, som han havde tegnet i forsikringsselskabet Fuldsikring.

Bents Mercedes fik ved sammenstødet en skade, som det kostede 35.000 kr. at udbedre. Bents Mercedes var ansvars- og kaskoforsikret i forsikringsselskabet Totalsikring.

Hvorledes er parternes erstatnings- og forsikringsretlige stilling?

Der skal ikke tages stilling til størrelsen af eventuelle erstatnings- og godtgørelseskrav i anledning af personskade.

Løsningseksempel til opgave nr. 2

1. Skaden på Aksels Peugeot (45.000 kr.)

Aksels kaskoforsikring i forsikringsselskabet Helsikring dækker skaden på 45.000 kr. Spørgsmålet er herefter, om Helsikring har regres til en eller flere skadevoldere, jf. EAL § 22, stk. 1 (Lærebogen s. 455 f.).

Da der er tale om en tingsskade, som er sket ved et sammenstød mellem Aksels bil og Bents bil, bestemmes det ud fra FL § 103, stk. 2, »under hensyn til de foreliggende omstændigheder, om og med hvor stort et beløb erstatning bør ydes« (Lærebogen s. 220). Da Aksel bærer hovedskylden for ulykken, har Helsikring ikke regres mod Bents ansvarsforsikring i Totalsikring, jf. FL § 103, stk. 2.

Dernæst kan det overvejes, om Helsikring har regres mod Christian og/eller Kurt. Christian, der på grund af »et øjebliks uopmærksomhed«, slingrede med cyklen og derved forårsagede undvigemanøvren, har handlet culpøst (Lærebogen s. 83 ff.). Da Christian har forvoldt skaden ved culpøs adfærd under udførelsen af arbejde for Kurt, er Kurt ansvarlig i medfør af DL 3-19-2 (Lærebogen s. 143 ff.). Christian, der har forvoldt skaden ved simpel uagtsomhed, er ikke erstatningsansvarlig, jf. EAL § 19, stk. 3, og Helsikring har derfor ikke regres mod ham, jf. EAL § 22, stk. 1 (Lærebogen s. 457 f.). Helsikring har derimod fuld regres mod Kurt, jf. EAL § 22, stk. 1, og § 19, stk. 2, nr. 2, samt DL 3-19-2, da skaden er forvoldt under udøvelse af erhvervsmæssig virksomhed (Lærebogen s. 452 ff.).

2. Personskaden på Aksel

Aksel får udbetalt 80.000 kr. af sit eget ulykkesforsikringsselskab Fuldsikring, som ikke har regres mod eventuelle erstatningsansvarlige skadevoldere, jf. EAL § 22, stk. 2 (Lærebogen s. 456 f.). Forsikringen har karakter af en summaforsikring (Lærebogen s. 34), og Aksel kan kumulere det derfra udbetalte beløb med et krav om godtgørelse for varigt mén mod en ansvarlig skadevolder, jf. EAL § 4 (Lærebogen s. 344 ff.). Aksel kan desuden rette et krav om godtgørelse for svie og smerte mod en ansvarlig skadevolder, jf. EAL § 3.

Som anført ovenfor under pkt. 1 har Christian handlet culpøst, og Kurt er ansvarlig i medfør af DL 3-19-2. Da Christian kun har udvist simpel uagtsomhed, og da han indtager en underordnet stilling, må hans ansvar antages at bortfalde, jf. EAL § 23, stk. 1 og 2 (Lærebogen s. 156 ff.).

Aksel kan kræve godtgørelse for sin personskade hos Bents ansvarsforsikringsselskab Totalsikring. Bent er ansvarlig for den fulde skade, da Aksel hverken har handlet forsætligt eller groft uagtsomt, jf. FL § 103, stk. 1, jf. § 101, stk. 1 og 2, samt § 108, stk. 1 (Lærebogen s. 201, 213 ff., 218 ff. og 221 f.).

Kurt og Bent/ansvarsforsikringsselskabet Totalsikring hæfter solidarisk for godtgørelseskravene (Lærebogen s. 430).

Den indbyrdes fordeling af ansvaret mellem den ansvarsforsikrede skadevolder Bent og den ikke-ansvarsforsikrede skadevolder Kurt bestemmes af EAL § 25, stk. 2. Kurt er ansvarlig for en skade, der er forvoldt under udøvelse af erhvervsmæssig virksomhed, jf. EAL § 19, stk. 2, nr. 2, og derfor er han ikke fri for regresansvar, jf.

EAL § 25, stk. 2, 1. pkt. Ifølge EAL § 25, stk. 2, 2. pkt., må ansvaret dog endeligt placeres hos ansvarsforsikringsselskabet for Bents bil (Lærebogen s. 436 f.).

3. Skaden på Bents Mercedes (35.000 kr.)

Bents kaskoforsikring i forsikringsselskabet Totalsikring dækker skaden på 35.000 kr. Spørgsmålet er herefter, om Totalsikring har regres til en eller flere skadevoldere, jf. EAL § 22, stk. 1 (Lærebogen s. 455 f.).

Totalsikring har fuld regres til Aksels ansvarsforsikring i Helsikring, jf. EAL § 22, stk. 1, jf. § 21, nr. 1, og FL § 103, stk. 2, og § 108, stk. 1, da Bent er uden skyld i uheldet (Lærebogen s. 220 f. og 455).

Som anført ovenfor under pkt. 1 har Christian handlet culpøst, men også for så vidt angår skaden på Bents bil bortfalder Christians erstatningsansvar, jf. EAL § 19, stk. 3. Kurts ansvar i medfør af DL 3-19-2 må derimod opretholdes, jf. EAL § 19, stk. 2, nr. 2 (jf. ovenfor under pkt. 1), og Totalsikring kan derfor rette et regreskrav mod Kurt, jf. EAL § 22, stk. 1.

Kurt og Aksel/ansvarsforsikringsselskabet Helsikring hæfter solidarisk for skaden på Bents bil (Lærebogen s. 430).

Den indbyrdes fordeling af ansvaret mellem den ansvarsforsikrede skadevolder Aksel og den ikke-ansvarsforsikrede skadevolder Kurt bestemmes af EAL § 25, stk. 2. Ansvaret må – jf. ovenfor pkt. 2 – endeligt placeres hos ansvarsforsikringsselskabet for Aksels bil, jf. EAL § 25, stk. 2, 2. pkt.

»Lærebogen« er: *Bo von Eyben og Helle Isager*: Lærebog i erstatningsret, 7. udgave (2011).